

Et ordentligt menneske

Månedens lederrefleksion, december 2023

Reflex

Svendsagervej 72

5240 Odense NØ

+45 2178 5767

reflex@pc.dk

”Ordentlighed er en måde at leve sit liv på.”

Pia Søltøft

Julen handler om at blive menneske. At det ophøjede blev nærværende. At det uforståelige blev forståeligt. At det almægtige blev afmægtigt. At det eksistentielle blev kød og blod. At universets ophav tog skikkelse og blev et almindeligt menneske.

Stjernen på himlen og englenes sang skulle til alle tider blive symboler på, at der er etableret

en bro mellem det transcendent og det menneskelige. Og uanset om vi tror på de konkrete begivenheder eller ej, så er julen en anledning til at reflektere over, hvad det er at være et almindeligt menneske i en verden, der hele tiden søger mod stjernerne. For hvad er det egentlig?

Et af de mest afgørende tidspunkter i mit eget liv var, da jeg indså, at jeg var et helt almindeligt menneske. Jeg er vokset op i en sammenhæng, hvor idealet ikke var at være menneske, men at være ’kristen’. En ’kristen’ blev fremstillet som sådan et slags unikum, et overmenneske, der var bedre, rigtigere, dygtigere og mere helstøbt end mennesker i al almindelighed. Det var sådan en slags ophøjet overbygning på fænomenet menneske. Det brugte jeg så de første 20-30 år af mit liv på at efterstræbe. Lige til en dag, hvor det blev ualmindeligt klart for mig, at jeg bare var et helt almindeligt menneske. Og at det højeste ideal ikke var at udvikle en helt særlig kristen habitus, men at udfolde den mulighed, der lå i at være et ganske almindeligt menneske. Det var som at starte forfra på livet igen – at skulle genopdage det almindelige.

Da jeg en årrække senere blev konsulent trådte ordet ’ordentlig’ ind i mit liv. Første gang jeg for alvor stødte på begrebet ordentlighed var, da en leder i en kommunal forvaltning på en lederuddannelse fortalte, at ’ordentlighed’ var den for ham vigtigste værdi både i hans lederskab, men også i hele den offentlige forvaltning, som han så det. Siden har jeg hørt det gentaget om og om igen, når jeg har drøftet værdier og udarbejdet værdigrundlag eller ledelsesgrundlag på offentlige arbejdspladser.

Begrebet ordentlighed rummer på en nærmest indiskutabel måde essensen af, hvordan vi skal være over for hinanden på en arbejdsplads – både i det daglige, men i særdeleshed, når ting er vanskelige. Bliver vi pålagt besparelser, forandringer og opsigelser, ja, så kan det godt være, at vi er nødt til at gøre noget, som vi ikke ønsker, og som er vanskeligt, men så må vi som minimum bestræbe os på at gøre det ordentligt. Altså behandle hinanden på en respektfuld og værdig måde – med andre ord være ordentlige mennesker.

Men hvad betyder begrebet ’ordentlig’ egentlig?

I en samtale med en leder blev jeg gjort opmærksom på en bog af sognepræsten og forfatteren Pia Søltoft, der hedder *Kunsten at blive et ordentligt menneske. Dyder og laster i liv og ledelse*. Pia Søltoft har studeret filosofierne Aristoteles og Kierkegaard og bruger sin store filosofiske og etiske viden til at pege på 7 klassiske dyder, som hun lægger til grund for det at være et ordentligt menneske.

Dyderne står i kontrast til modsvarende 7 laster, som et ordentligt menneske søger at undgå.

Dyderne (og lasterne i parentes) er følgende: Ydmyghed (>< hovmod), generøsitet (>< griskhed), mådehold (>< nydelsessyge), retfærdighed (>< misundelse), taknemmelighed (>< fråseri), barmhjertighed (>< vrede) og mod (>< dovenskab).

Og nu begynder begrebet ordentlighed pludselig at åbne sig op på en ny måde, for naturligvis – har man næsten lyst til at sige – hænger ordentlighed netop sammen med disse dyder og står i kontrast til de modsvarende laster. Et ordentligt menneske – og en ordentlig leder – er netop et menneske, der er præget af ydmyghed, generøsitet, mådehold, retfærdighed, taknemmelighed, barmhjertighed og mod og ligeledes et menneske, som ikke kan sættes i forbindelse med hovmod, griskhed, nydelsessyge, misundelse, fråseri, vrede og dovenskab. Det vil de fleste være enige i.

Efter at have læst Pia Søltofts bog kunne jeg dog ikke lade være at spørge mig selv, om disse dyder nu var blevet en ny overbygning på kategorien menneske. Så det ordentlige menneske blev en ny ophøjet kategori. Det tror jeg nu ikke. Gør man de 7 dyder til guidelines for ens menneskelighed, så tror jeg snarere, at man har fundet ind til et etisk kompas, der kan være retningsgivende for ens karakterdannelse både som menneske og som leder. Mens lasterne hele tiden peger ind på en selv og på tilfredsstillelse af egne behov og drifter, så er dyderne nemlig alle rettet mod vores medmennesker og animerer os til at sætte dem, og ikke os selv i centrum for vores handlinger.

Dyderne er således snarere en underbygning eller et nuanceret fundament for kategorien menneske. Og som sådan kan dyderne hjælpe os til at blive helt almindelige og ordentlige mennesker. At det ordentlige menneske også er et ledelsesmæssigt ideal hænger ifølge Pia Søltoft sammen med, at dyd udøves i alle livets aspekter. En leder, der er et ordentligt menneske, afslører, raffinerer og befæster den, han eller hun er, gennem alle sine handlinger og ikke kun på afgrænsede områder. En sådan leder er ikke blot konsekvent i forhold til sin ledelse, men i hele sin måde at leve på. Og på denne måde bliver dyderne udslagsgivende for såvel den menneskelige som den ledelsesmæssige karakterdannelse, og derfor er lederudvikling og menneskelig udvikling to sider af samme sag.

Og så er vi tilbage ved julen. For når den sidste opgave er løst og døren til kontoret lukket, så kalder juledagene på en stille refleksion over ordentlighed i lyset af de klassiske dyder. Lykkedes det i årets løb at være et ordentligt menneske og balancere på dydens smalle sti, eller blev jeg i perioder indfanget i lasternes spind? Og hvordan vil jeg tilstræbe at være et ordentligt menneske i det år, som ligger foran? Og hvilke af dyderne kan jeg bruge som et etisk kompas til at finde vej videre i livet?

Rigtig glædelig jul – og godt nytår!

Månedens lederrefleksion udsendes til samarbejdspartnere, ledere og konsulenter, der beskæftiger sig med ledelse og ledelses-refleksioner.

Du skal være velkommen til at sende **Månedens lederrefleksion** videre til andre, der kan få glæde af den. Nye læsere kan komme på mailing-listen ved at sende en mail til Reflex eller klikke på linket: <https://mailchi.mp/pc/maanedenslederrefleksion>. Ønsker du *ikke* at modtage **Månedens lederrefleksion**, kan du afmelde dig via link i mailen eller ved at give besked pr. mail til undertegnede, så vil du blive slettet af listen.

Ønsker du at sætte fokus på lederskabet og dets udvikling – inspireret af kunstens verden – så kontakt mig og hør nærmere!